

Sygn. akt V S 10/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Kołaczyk
Sędziowie:	SA Irena Piotrowska SA Aleksandra Janas (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi A. L.

z udziałem Prezesa Sądu Okręgowego w (...)

o stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygnaturą I C 152/17

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygnaturą I C 152/17 wystąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać skarżącemu od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w (...)) kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych;
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;
4. przyznać adwokat J. S. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w (...)) kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych, w tym 27,60 złotych podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej skarżącemu z urzędu.

SSA Irena Piotrowska SSA Zofia Kołaczyk SSA Aleksandra Janas

Sygn. akt V S 10/19

UZASADNIENIE

W dniu 25 lutego 2019r. A. L. wystąpił ze skargą, w której domagał się stwierdzenia, że w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygnaturą I C 152/17 wystąpiła przewlekłość postępowania, wniósł nadto o przyznanie od Skarbu Państwa kwoty 20.000zł. Skarżący wskazywał w szczególności, że w sprawie odbyła się tylko jedna rozprawa, którą odroczone z uwagi na wezwanie do udziału w sprawie Skarbu Państwa – Komendanta Miejskiego Policji w (...). Ponadto zarzucił, że nie wyznaczono kolejnego terminu rozprawy, choć było to celowe i możliwe. Mimo

upływu roku i dziewięciu miesięcy od wniesienia pozwu (do chwili wystąpienia ze skargą) nie rozpoczęto nawet postępowania dowodowego.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Okręgowego w (...) domagał się jej oddalenia wskazując, że postępowanie nie było dotknięte przewlekłością. Przedstawiając przebieg procesu wskazywał na zamieszkiwanie powoda za granicą, reorganizację pracy wydziału oraz okresy urlopowe jako okoliczności, które doprowadziły do wydłużenia toku postępowania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje.

Jak stanowi art. 2 ust.1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2018r., poz.75), o przewlekłości postępowania można mówić wtedy, gdy postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Z akt sprawy I C 152/17 Sądu Okręgowego w (...) wynika, że pozew wpłynął do Sądu w dniu 10 maja 2017r. i zarządzeniem z tej samej daty zobowiązano powoda do usunięcia w terminie 1 miesiąca wskazanych w nim braków formalnych pozwu, a nadto do uzupełnienia złożonego oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym, a to w związku ze zwolnieniem od kosztów sądowych, o które skarżący się ubiegał. Zarządzenie wykonano w dniu 24 maja 2017r., w przepisany termin powód usunął braki pozwu i uzupełnił oświadczenie. Postanowieniem z 9 sierpnia 2017r. Sąd Okręgowy postanowił zwolnić powoda od kosztów sądowych oraz ustanowić dla niego adwokata z urzędu, nakazując jednocześnie doręczyć odpis postanowienia właściwej okręgowej radzie adwokackiej celem wskazania osoby adwokata, który będzie reprezentował powoda. Wykonanie tego zarządzenia nastąpiło dopiero w dniu 16 października 2017r. Następnie zarządzeniem z 7 listopada 2017r., doręczonym w dniu 21 listopada 2017r. Sąd wezwał pełnomocnika powoda do sprecyzowania stanowiska procesowego ze wskazaniem wniosków dowodowych i twierdzeń w terminie 1 miesiąca. Pełnomocnik zajął stanowisko w piśmie z 20 grudnia 2017r., zawierającym także wnioski dowodowe. Zarządzeniem z 18 stycznia 2018r. nakazano doręczenie pozwanym odpisów pozwu z zobowiązaniem do złożenia odpowiedzi na pozew w terminie 14 dni pod rygorem pominięcia spóźnionych wniosków i twierdzeń. Oboje pozwani złożyli odpowiedzi na pozew, które wpłynęły do Sądu odpowiednio w dniach 2 i 5 lutego 2018r. Dodatkowo w piśmie złożonym w dniu 7 lutego 2018r. pozwana I. B. wniosła o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze ozwanego Skarbu Państwa – Komendanta Policji Miejskiego w (...). Zarządzeniem z 12 lutego 2018r. zobowiązano pełnomocnika powoda do odniesienia się do odpowiedzi na pozew i złożenia wniosków dowodowych i twierdzeń w terminie 14 dni pod rygorem ich pominięcia. Pełnomocnik powoda przedstawił swe stanowisko procesowe w piśmie z dnia 15 marca 2018r., a zarządzeniem z 3 kwietnia 2018r. wyznaczono termin rozprawy – na 25 maja 2018r. Poza czynnościami wstępnym na rozprawie tej wezwano jedynie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarbu Państwa – Komendanta Miejskiego Policji w (...), samą zaś rozprawę odroczone z terminem z urzędu. W dniu 22 czerwca 2018r., na wniosek powoda, Sąd zwrócił się do Okręgowej rady Adwokackiej w K. o zmianę pełnomocnika. Odpis postanowienia wysłano stronom i ORA w dniu 11 lipca 2018r., także w tej samej dacie odpis pozwu wysłano Prokuratorii Generalnej RP, reprezentującej pozwaną Skarb Państwa, z zobowiązaniem do złożenia odpowiedzi na pozew w terminie 21 dni. Pismo Prokuratorii Generalnej wpłynęło do Sądu w dniu 18 sierpnia 2018r., z kolei 3 września 2018r. Sąd podjął czynności związane z wnioskiem o zmianę kolejnego wyznaczonego dla powoda pełnomocnika, który w piśmie złożonym w dniu 4 września 2018r. przedstawił przyczyny uzasadniające żądanie zwolnienia go od obowiązku reprezentowania powoda. Postanowieniem z dnia 26 września 2018r. Sąd zwolnił dotychczasowego pełnomocnika i zwrócił się o wskazanie kolejnego adwokata, o jego wyznaczeniu ORA zawiadomiła Sąd Okręgowy pismem z 8 października 2018r. Następnie na wniosek pełnomocnika powoda z dnia 6 listopada 2018r. akta sprawy zostały przekazane Sądowi Apelacyjnemu celem wyznaczenia innego sądu do rozpoznania sprawy, stosownie do treści art.44 k.p.c. Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2018r. wniosek ten został oddalony, akta zaś zwrócono w dniu 13 grudnia 2018r. W dniu 14 stycznia 2019r. w związku z planowanym przesłuchaniem powoda w drodze pomocy

prawnej, Sąd zobowiązał pełnomocników stron o nadesłanie listy pytań, co nastąpiło do 27 lutego 2019r. Po tej dacie żadne czynności w sprawie nie były podejmowane.

W ocenie Sądu Apelacyjnego postępowanie przed Sądem Okręgowym dotknięte jest przewlekłością, co oznacza, że trwa dłużej niż to konieczne dla rozstrzygnięcia sprawy. Na czas trwania postępowania niewątpliwie miały wpływ okoliczności działania samego powoda, który dwukrotnie domagał się zmiany ustanowionych dla niego pełnomocników, a także wystąpił z wnioskiem o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi przez Sąd Apelacyjny w Katowicach działający jako sąd przełożony. Związane z tym wydłużenie toku postępowania nie było jednak znaczne – pierwszy wniosek złożony w dniu 18 czerwca 2018r., został uwzględniony postanowieniem z 22 czerwca 2018r., o ustanowieniu nowego pełnomocnika Sąd został zawiadomiony już w dniu 30 lipca 2018r. (k.164). Kolejny wniosek powoda datowany na 9 sierpnia 2018r. skutkowało postanowieniem o zmianie pełnomocnika w dniu 26 września 2018r., przy czym pismo ORA informujące który z adwokatów został wyznaczony do reprezentowania powoda wpłynęło w dniu 11 października 2018r. Pomiędzy tymi czynnościami, w sierpniu 2018r. wpłynęła odpowiedź na pozew pozwanego Skarbu Państwa. Z kolei wydłużenie czasu trwania postępowania związane z wnioskiem w trybie art.44 k.p.c. wyniosło 1 miesiąc.

Poza wymienionymi wyżej okolicznościami na czas trwania procesu negatywnie wpłynęło niezachowanie właściwej koncentracji czynności procesowych. Uzupełnienie braków pozwu i wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nastąpiło w dniu 19 czerwca 2017r., postanowienie w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu zapadło po niemal dwóch miesiącach, po kolejnych trzech miesiącach odpis postanowienia wysłano organowi samorządu adwokackiego. Po ustaleniu osoby adwokata wyznaczonego pełnomocnikiem dla powoda, o czym Sąd został zawiadomiony 24 października 2017r., przez kilka miesięcy trwała wymiana pism procesowych, choć nie było przeszkód aby fachowi pełnomocnicy stron przedstawili swe stanowiska na rozprawie, której pierwszy termin wyznaczono dopiero na 25 maja 2018r. Na tym terminie ograniczono się jedynie do czynności wstępnych oraz wydania postanowienia o wezwaniu Skarbu Państwa do udziału w sprawie w charakterze pozwanego, co obligowało Sąd do jej odroczenia, przy czym kolejnego terminu nie wyznaczono. Zarządzeniem z dnia 22 czerwca 2018r. zobowiązano reprezentującą Skarb Państwa Prokuratorię Generalną do złożenia odpowiedzi na pozew i z zastrzeżeniem powyższych uwag co do działań powoda prowadzących do przedłużenia toku postępowania, kolejne czynności w sprawie podjęto dopiero w połowie stycznia 2019r. Mimo, że pozew został wniesiony w maju 2017r., do chwili obecnej nie rozpoczęło się postępowanie dowodowe, choć niewątpliwie miał na to wpływ także fakt wniesienia skargi.

Oceniając terminowość podejmowanych czynności Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że – nawet po wyeliminowaniu opóźnienia spowodowanego opisanymi wyżej działaniami samego powoda – do przewlekłości postępowania doprowadziła suma poszczególnych opóźnień, z których każde z osobna takiego skutku by nie odniosło. Na takiej ocenie nie mogły zaważyć argumenty przywołane przez Prezesa Sądu Okręgowego o reorganizacji Wydziału. Obowiązkiem Państwa jest bowiem takie zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości, aby strony mogły uzyskać rozstrzygnięcie w sprawie w rozsądnym terminie. Obowiązek ten dotyczy również właściwej obsady kadrowej, zarówno sędziowskiej, jak i urzędniczej, oraz zapewnienia odpowiednich warunków pracy.

Z podanych wyżej względów na podstawie art.12 ust.2 powołanej ustawy Sąd Apelacyjny uwzględniając skargę stwierdził, że w omawianej sprawie wystąpiła przewlekłość postępowania. Z uwagi na częściowe uwzględnienie skargi na mocy art.12 ust.4 ustawy przyznano skarżącej od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w (...) kwotę pieniężną w wysokości 2000zł, przy przyjęciu, że za każdy rok toczącego się postępowania skarżącej przysługuje kwota 500zł, nie mniej niż 2000zł. W pozostałym zakresie żądanie zostało oddalone jako nie znajdujące oparcia w okolicznościach sprawy. O wynagrodzeniu pełnomocnika skarżącego ustanowionego z urzędu orzeczono na podstawie § 5 ust. 1 pkt 3 w związku z § 16 ust.2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019r., poz.18).

SSA Irena Piotrowska SSA Zofia Kołaczyk SSA Aleksandra Janas